

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Новояворівського ЗЗСО
I-III ступенів №3

від 31.08.21 № 01-10-139

СХВАЛЕНО

рішенням педагогічної ради
№9 від 31.08.2021р.

**Освітня програма
для 1-2 класів
початкової школи
Новояворівського закладу
загальної середньої освіти
I-III ступенів №3**

Освітня програма для 1-2 класів початкової школи Новояворівського ЗЗСО І-ІІІ ступенів №3 Новояворівської міської ради розроблена на основі *Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р.Б., 1-2 клас* (далі Типова освітня програма), *затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 р. № 1272 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти»*<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf>, відповідно до Закону України «Про освіту» від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>, Закону України «Про повну загальну середню освіту» від 16 січня 2020 р. № 463-IX<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>, Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (зі змінами)<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>, схвалена педагогічною радою закладу (Протокол засідання педагогічної ради від 31.08.2021 р. № 9) та затверджена керівником закладу.

Початкова освіта - перший рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом початкової освіти.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості. Реалізація мети початкової освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як:

- ✓ визнання унікальності та обдарованості кожної дитини, що забезпечується рівним доступом до освіти, заборонаю будь-яких форм дискримінації або відокремлення дітей на основі попереднього відбору;
- ✓ цінність дитинства, що оберігається шляхом встановлення освітніх вимог, які відповідають віковим особливостям дитини, визнання прав дитини на навчання через діяльність, зокрема гру, обмеження обсягу домашніх завдань для збільшення часу на рухову активність і творчість дитини;
- ✓ радість пізнання, що обумовлюється використанням в освітньому процесі дослідницької та проектної діяльності;
- ✓ розвиток вільної особистості шляхом підтримки самостійності, незалежного мислення, оптимізму та впевненості в собі;
- ✓ міцного здоров'я та добробуту, яких можливо досягти шляхом формування здорового способу життя і створення умов для гармонійного фізичного та психоемоційного розвитку;
- ✓ забезпечення безпеки у результаті створення атмосфери довіри і взаємоповаги, перетворення школи на безпечне місце, де запобігають насильству і цькуванню, надають необхідну підтримку;
- ✓ утвердження людської гідності шляхом виховання чесності, відваги, наполегливості, доброти, здатності до співчуття і співпереживання, справедливості, поваги до прав людини (зокрема, права на життя, здоров'я, власність, свободу слова тощо);
- ✓ плекання любові до рідного краю та української культури, шанобливе ставлення до Української держави;

- ✓ формування активної громадянської позиції, відповідальності за своє життя, розвиток громади та суспільства, збереження навколишнього світу.

Початкова освіта здобувається протягом чотирьох років. Освітній процес організовується за такими циклами:

- перший цикл початкової освіти - адаптаційно-ігровий (1-2 роки навчання);
- другий цикл початкової освіти - основний (3-4 роки навчання).

У першому циклі (1-2 класи) освітній процес організовується із застосуванням діяльнісного підходу на інтегрованій основі та з переважанням ігрових методів. Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу.

До ключових компетентностей належать:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів з розумінням важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання протягом життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального

середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають: спроможність діяти як відповідальний громадянин та брати повноцінну участь у громадському та суспільному житті, зокрема школи та класу, спираючись на розуміння соціальних, економічних і політичних понять та сталого розвитку, критичне оцінювання основних подій національної, європейської та світової історії, а також повагу до прав людини та верховенства права, цінування культурного розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України; виявлення поваги до інших та толерантності, уміння конструктивно співпрацювати, співчувати та діяти в конфліктних ситуаціях, зокрема пов'язаних з різними проявами дискримінації. Дбайливе ставлення до особистого, соціального і фізичного добробуту та здоров'я, дотримання здорового способу життя; розуміння правил поведінки і спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах, спроможність діяти в умовах невизначеності та багатозадачності;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Основою формування ключових компетентностей є досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються в різному освітньому середовищі (школі, родині), різноманітних соціальних ситуаціях та обумовлюють формування ставлення до них.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі наскрізні вміння, як:

- читання з розумінням
- уміння висловлювати власну думку усно і письмово
- критичне та системне мислення
- творчість
- ініціативність
- здатність логічно обґрунтовувати позицію
- вміння конструктивно керувати емоціями
- оцінювати ризики
- приймати рішення
- розв'язувати проблеми
- співпрацювати з іншими особами.

Освітня програма для 1-2 класів початкової школи Новояворівського ЗЗСО I-III ступенів №3 Новояворівської міської ради:

- визначає загальний обсяг навчального навантаження першого циклу початкової освіти, його розподіл між освітніми галузями за роками навчання;
- містить навчальний план (додаток 1);

- описує перелік та пропонований зміст освітніх галузей;
- містить опис форм організації освітнього процесу **та очікувані результати навчання здобувачів освіти**;
- визначає інструментарій **вимірювання результатів навчання** здобувачів освіти;
- **визначає вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти.**

Загальний обсяг навчального навантаження першого циклу початкової освіти (1-2 роки навчання) складає: для учнів 1 класу – 23 години/тиждень (805 годин/рік), для учнів 2 класу – 25 годин/тиждень (875 годин/рік). Його розподіл між освітніми галузями за роками навчання окреслено у навчальному плані для 1-2-х класів (додаток 1). Освітній процес у закладі організовується в межах навчального року, що розпочинається у День знань - 1 вересня, триває 175 навчальних днів і закінчується 1 липня наступного року, за п'ятиденним навчальним тижнем. Безперервна навчальна діяльність учнів не перевищує 35 хвилин (для 1 року навчання), 40 хвилин (для 2 року навчання). Тривалість канікул протягом навчального року становить 31 календарний день.

Навчальний план (додаток 1) ґрунтується на Типовому навчальному плані для 1-2 класів початкової школи з українською мовою навчання Типової освітньої програми. Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів, передбачає реалізацію освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти через структурування змісту початкової освіти на засадах інтегрованого підходу у навчанні.

Навчальний план має інваріантний і варіативний складники. *Інваріантний складник* є обов'язковим для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форми власності. *Варіативний складник* навчального плану розподіляється закладом загальної середньої освіти самостійно. Враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб здобувачів освіти, додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової розподілено 1 год. на вивчення математики у 1-2 класах. *Вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувачів освіти визначено за освітніми галузями Державним стандартом початкової школи та Типовою освітньою програмою.*

Освітню програму для 1-2 класів початкової школи Новояворівського ЗЗСО І-ІІІ ступенів ЗЗ Новояворівської міської ради укладено за освітніми галузями:

Мовно-літературна, у тому числі:

- Рідномовна освіта (українська мова) (МОВ)
- Іншомовна освіта (англійська мова) (ІНО)
- Математична (МАО)
- Природнича (ПРО)
- Технологічна (ТЕО)
- Інформатична (ІФО)
- Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО)
- Громадянська та історична (ГІО)
- Мистецька (МІО)

Фізкультурна (ФІО)

Компетентнісний потенціал кожної освітньої галузі забезпечує формування всіх ключових компетентностей. Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу.

Освітні галузі реалізуються в навчальних предметах та інтегрованих курсах (таблиця 1).

Таблиця 1

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети та інтегровані курси, в яких реалізується освітня галузь, год./тиждень	
	1 клас	2 клас
Мовно-літературна: - Рідномовна	Українська мова – 5 год. Інтегрований курс «Я досліджую світ» - 2 год.	Українська мова – 5 год. Інтегрований курс «Я досліджую світ» - 2 год.
-Іншомовна	Іноземна мова (англійська) – 2 год.	Іноземна мова (англійська) – 3 год.
Математична	Математика – 4 год. Інтегрований курс «Я досліджую світ» - 1 год.	Математика – 4 год. Інтегрований курс «Я досліджую світ» - 1 год.
Природнича	Інтегрований курс «Я досліджую світ» - 2 год.	Інтегрований курс «Я досліджую світ» - 2 год.
Технологічна	Інтегрований курс «Я досліджую світ» - 1 год.	Інтегрований курс «Я досліджую світ» - 1 год.
Інформатична	-----	Інформатика (у курсі «Я досліджую світ») - 1 год.
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Я досліджую світ» - 0,5 год.	Інтегрований курс «Я досліджую світ» - 0,5 год.
Громадянська та історична	Інтегрований курс «Я досліджую світ» - 0,5 год.	Інтегрований курс «Я досліджую світ» - 0,5 год.
Мистецька	Мистецтво: образотворче мистецтво – 1 год. Мистецтво: музичне мистецтво – 1 год.)	Мистецтво: образотворче мистецтво – 1 год. Мистецтво: музичне мистецтво – 1 год.)
Фізкультурна	Фізична культура – 3 год.	Фізична культура – 3 год.

Відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 р. за № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти № 572 від 09.10.2002 наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 921 від 17.08.2012 наказом Міністерства освіти і науки № 401 від 08.04.2016) клас ділиться на групи під час вивчення іноземної мов за умови більше 27 учнів у класі, під час проведення практичних занять з інформатики з використанням комп'ютерів за умови не менше 8 учнів у групі.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досягаються через використання інтерактивних форм і методів навчання - дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо. Основними аспектами організації освітнього процесу та його планування є:

- навчальні завдання і час на їхнє виконання визначаються відповідно до (із урахуванням) індивідуальних особливостей школярів;
- навчальний матеріал інтегрується в змісті споріднених предметів або вводиться до складу предметів у вигляді модулів;
- здійснюється тематичне навчання (1 клас: 33 теми – щотижня нова тема; 2 клас: 9 тем – щомісяця нова тема);
- обсяг домашніх завдань обмежено (домашні завдання з 2 класу), змінено формат;
- навчання організовується через діяльність, ігрові методи як у класі, так і поза його межами;
- учитель має свободу вибору (створення) навчальних програм у межах стандарту освіти;
- здійснюється описове формувальне оцінювання, традиційних оцінок немає; найважливіше завдання вчителя – підтримувати в кожному учневі впевненість і мотивацію до пізнання.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, програмою визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної галузі. Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями і співвіднесено за допомогою індексів з обов’язковими результатами навчання першого циклу, визначеними Державним стандартом початкової освіти.

Змістові лінії кожної освітньої галузі в межах I циклу реалізуються паралельно та розкриваються через «Пропонований зміст», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть формуватися очікувані результати навчання та відповідні обов’язкові результати навчання.

Оскільки Типова освітня програма ґрунтується на компетентнісному підході, теми/тези рубрики «Пропонований зміст» не передбачають запам’ятовування учнями визначень термінів і понять, а активне конструювання знань та формування умінь, уявлень через досвід практичної діяльності.

Вимірювання результатів навчання здобувачів освіти відбувається шляхом: *формувального оцінювання*, яке допомагає відстежувати особистісний розвиток здобувачів освіти і хід опановування ними навчального досвіду як основи компетентності, вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію особистості; *підсумкового (тематичного та завершального) оцінювання*, під час якого навчальні досягнення здобувачів освіти співвідносяться з очікуваними результатами навчання, визначеними Типовою освітньою програмою. Вираження оцінки в 1-2 класах відбувається вербально.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти. Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на початок навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Під час вибору на початку навчального року навчально - методичного комплексу для вивчення предмета передбачити можливості використання засобів та інструментарію дистанційного навчання в умовах очного навчання. У

зв'язку із світовим викликом щодо епідеміологічної ситуації, що має місце і в Україні, та необхідністю введення карантинних заходів задля запобігання поширенню вірусних хвороб, під час планування організаційних заходів, що забезпечують освітній процес, у тому числі і під час календарно-тематичного планування з предметів важливо врахувати можливість організації освітнього процесу в межах навчального року в умовах карантину. Для організації дистанційного навчання в цей період скористатися методичними рекомендаціями, поданими у листах МОН від 23.03.2020 № 1/9 - 173; від 16.04.2020 № 1/9-213; методичними рекомендаціями «Організація дистанційного навчання в школі» (авт. А. Лотоцька, А. Пасічник), розробленими за підтримки МОН (<https://cutt.ly/MynTauc>) При організації освітнього процесу в карантинних умовах має забезпечуватись: - соціальне дистанціювання; - мінімізація переміщення здобувачів освіти та комунікація між ними в межах закладу освіти; - дотримання нормативів наповнюваності класів та інших вимог законодавства про освіту. Школа організовує дистанційне навчання за допомогою: поєднання онлайн-занять через Zoom, Skype, Google, заздалегідь записаних відеоуроків, презентацій від вчителів чи із зовнішніх освітніх ресурсів; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із подальшою перевіркою. Важливим є чітка система організації навчання в школі з самостійним опрацюванням матеріалу (розклад, критерії оцінювання, узгодження кількості діагностувальних робіт (не більше 3 на тиждень), врахування вікових особливостей щодо виконання домашніх завдань). Домашні завдання мають бути посильними для самостійного виконання дітьми (мати чіткі поради та інструкції). Важливо продовжити навчання педагогів у напрямі опанування інформаційними технологіями та їх ефективного використання в роботі.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчителів визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів. Освітня програма Новояворівського ЗЗСО I-III ступенів №3 початкової освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітня програма закладу освіти та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті закладу.

На основі освітньої програми закладу освіти, складено та затверджено навчальний план Новояворівського ЗЗСО I-III ступенів №3, що конкретизує організацію освітнього процесу.

**Навчальний план для 1-2 класів початкової школи
з українською мовою навчання
Новояворівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів № 3
Новояворівської міської ради**

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
		1 клас	2 клас		
<i>Інваріантний складник</i>					
Мовно-літературна, у тому числі: Рідномовна освіта Іншомовна освіта	Українська мова	5	5		
	Іноземна мова (англійська)	2	3		
Математична	Математика	3	3		
Мовно-літературна	Інтегрований курс «Я досліджую світ»	7	2	8	2
Математична			1		1
Природнича			2		2
Технологічна			1		1
Соціальна і здоров'язбережувальна			0,5		0,5
Громадянська та історична			0,5		0,5
Інформатична			0		1
Мистецька	Мистецтво: образотворче мистецтво; Мистецтво: музичне мистецтво)	1 1	1 1		
Фізкультурна	Фізична культура	3	3		
Усього		19+3	21+3		
<i>Варіативний складник</i>					
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1		
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		20	22		
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23	25		

Керівник
Заступник керівника
Члени комісії із складання
освітньої програми I ступеня

В.Гірка
В. Кобак
О.Донченко
В.Шевчик

Прошито, пронумеровано
та скріплено печаткою
десять аркушів
«31» серпня 2021 року
Керівник

_____ В. Гірка